

TEMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10.942

Tarih : 12.03.2025

25598

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 12.03.2025

Ömer ÖCALAN

Sanlıurfa Milletvekili

Çağdaş ve demokratik devletler, her türlü faaliyetini hukuk çerçevesinde yürütmeli ve insan yaşamı üzerindeki hukuk dışı baskı ve tehditleri ortadan kaldırmaya yönelik güvencelerde bulunmalıdır.

İktidar ve adli makamlar, hukuk ve adalet sistemine ilişkin yürütülen değerlendirmeleri ve tahribata ilişkin tartışmaları yakından takip etmektedir. İktidarın; son yıllarda “demokratikleşme” adı altında devam eden mevzuat reformları, anayasa tartışmaları, askeri vesayetin kaldırılması yönündeki girişimleri, illegal yapılarla hesaplaşma adımları ya da “işkenceye sıfır tolerans” gibi siyasi söylemleri bilinmektedir.

Barolar ve avukatlar; devlet erkini elinde tutan her kurum/kişi; insan hakları konusunda, derin bir sessizlik içerisinde olduğunu ileri sürmektedir. İktidarlar değişse de insan hakları sorunu uzun yıllardan beri ülke gündemini işgal etmektedir. En ciddi sorunlardan birisi işkence ve kötü muamele olurken diğeri de ağır insan hakları ihlallerinden sayılan yurttaş kayıplarıdır.

Demokratik kitle örgütleri ve kamuoyu 1990'lı yıllarda özellikle Kürt yurttaşlara karşı gerçekleştirilen ağır insan haklarını, yargısız infazları ve kayıpları; Susurluk, Yüksekova Çetesi, JİTEM ve Özel Kuvvetler Komutanlığı gibi devlet dışı illegal yapılar tarafından uygulandığını öne sürmektedir. Bu döneme ilişkin gözaltında kaybedilen yakınlarının akıbetini sormak ve faillerin yargılanmasını talep etmek için Cumartesi Anneleri, 1995 yılından beri Galatasaray Meydanı'nda her hafta oturma eylemi gerçekleştirdiği tüm kesimlerce bilinmektedir.

Hukuk dışı yöntemler ile insan haklarının çiğnediği bu dönemin varlığını, devlet yetkileri ve aydınlar kabul etmektedir. Devletin; hukuk dışına çıktığı vurgusu, özgürlük karşıtı tutumları, insan hakları örgütlerinin raporlarına ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) kararlarına yansımıştır.

Hukukun üstünlüğü, demokratik değerler ve insan hakları ancak özgür bir medya ortamında korunabilir. Basın ve ifade özgürlüğü de demokratik bir toplumun önemli süreçlerindendir. Özgür bir medya ortamı, vatandaşların bilgiye erişimini sağlar, yöneticilerin

hesap verebilirliğini artırır ve kamuoyunun sağlıklı bir şekilde demokratikleşmesine katkıda bulunur.

Özgür Gündem gazetesi Urfa muhabiri Nazım Babaoğlu'nun, haber takibi için gittiği Urfa'nın Siverek ilçesinde 12 Mart 1994'te kaçırıldığına ve gözaltına alındığı yönelik ve sonrasında kaybedildiğine ilişkin iddialar uzun yıllardır gündemindeki yerini korumaktadır.

Temel sorun alanlarına ilişkin meselenin demokrasi ile ilişkine dikkat çekmek ve devletin sorumluluklarını hatırlatmak somut ve olgusal gerekliliktir.

Devlet ve iktidar, BM'nin "Herkesin Zorla Kaybedilmeye Karşı Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme"sine taraf olmalıdır. Taraf olmak için gerekli çalışmalar yapılmalı, zorla kaybetmelerle ilgili hakikat ve araştırma komisyonları kurulmalı, kayıp yakınları için hakikat ve yas tutma hakkı başta olmak üzere onarıcı adalet mekanizmaları oluşturulmalı ve açılan davalarda adil bir yargılama süreci işletilmelidir.

Aydınlatılamamış siyasi cinayetler, yargısız infazlar ve kayıplar; demokrasilerde hukukun üstünlüğü ilkesine zarar vermektedir.

Barış ve Demokratik Topluma hizmet etme yollarından biri; toplumsal barışı ve adaleti sağlamaktır. Yurttaşların kayıplarının akıbetini ve nerede olduklarını tespit ederek kamuoyuyla paylaşmak ve kayıp yakınlarının acısını bir nebze de olsa hafifletecek bir adalet mekanizması kurmayı gerektirmektedir.

Geçmişte devletin neden olduğu ağır insan hakkı ihlallerinin ortaya çıkarılması, günümüzde halen yaşanmakta olan insan hakkı ihlallerinin durdurulmasını yolunu açacaktır.

Bu bağlamda;

1. Özgür Gündem gazetesi Urfa muhabiri Nazım Babaoğlu'na ne olduğuna ve nerede olduğuna ilişkin Bakanlığın bilgisi var mıdır?
2. 12 Mart 1994'ten günümüze bir yurttaşın bulunmamasının gerekçesi nedir? Bakanlığın bugüne kadar bulunması yönünde girişimi olmuş mudur?
3. Nazım Babaoğlu nerede, kimler tarafından gözaltına alındı? Babaoğlu, öldüyse veya öldürüldüyse mezarı nerede?
4. Urfa Emniyeti ve Siverek ilçe Emniyet arşivlerinde Nazım Babaoğlu'nun kaybedildiğine veya gömüldüğüne ilişkin bilgi var mıdır?
5. Kayıp vakalarını aydınlatamayan İçişleri Bakanlığı, bakanlar ve sorumlular hakkında soruşturma başlatılacak mıdır?
6. Birleşmiş Milletler (BM) Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmeye neden taraf olunmamaktadır? Sözleşmeye taraf olunması konusunda Bakanlığın çalışması veya planlaması var mıdır?
7. Hukuk devletinde kamu gücüne sahip kişi ve kurumların insan kaçırma vakalarına karışması söz konusu mudur?
8. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) Babaoğlu'nun nüfus kayıt incelemesine dayanarak yaşadığını öne sürmesi ve yaşam hakkı ihlalinin olmadığına karar vermesi doğru mudur?

9. 2021 tarihinde 'örgüt üyeliği' ile ilgili soruşturma açılan 31 yıldır kayıp olan Nazım Babaoğlu hakkında Urfa Cumhuriyet Başsavcılığı hangi delilleri nerede ve nasıl toplamıştır?
10. Ailesinin yaptığı başvurular üzerine etkin ve çözüm odaklı çalışma yapılmış mıdır?
11. Urfa'da 1993'te JİTEM için çalıştığı ileri sürülen Aydın Sevinç'in, 2011 yılında Erzurum Cezaevi'nden Urfa Barosu'na gönderdiği iddia edilen faks ve içerik Bakanlıkça doğrulanmış mıdır?
12. 1990'lı yıllarda işlenen suçlarla ilgili insan hakkı ihlali bulunduğu soruşturmaların büyük bir kısmının zamanaşımına uğramasının ya da uğrama riskiyle karşı karşıya bırakılmasının gerekçesi nedir?
13. Ölüm ve kaybolma halinde mağdurun akıbetiyle ilgili ailenin gerçeği bilme hakkı ve bu hakkın zaman aşımına tabi olarak değerlendirilmesinin uluslararası hukukta ve iç hukuktaki karşılığı nedir?
14. İnsanlığa karşı işlenen suçların failleri için zamanaşımı uygulaması doğru bir uygulama mıdır?